

1.1 ความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมสิ่งทอไทย ได้เริ่มพัฒนามาตั้งแต่ปี 2503 จากการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า และค่อย ๆ พัฒนาไปสู่การผลิตเพื่อการส่งออกมากขึ้นจนกลายเป็นประเทศผู้นำการส่งออกในอาเซียนและเป็นผู้ส่งออกหลักประเทศหนึ่งในตลาดโลก¹ (ภาพที่ 1.1) ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายการคุ้มครองและส่งเสริมการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า จึงมีการนำเข้าเครื่องจักรจากต่างประเทศมาใช้ในการผลิต (ตารางที่ 1.1) เพื่อสนองความต้องการสิ่งทอชนิดต่าง ๆ ที่เพิ่มขึ้น (ภาพที่ 1.2)

อุตสาหกรรมสิ่งทอมีลักษณะเป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่อง แยกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่คือ อุตสาหกรรมสิ่งทอพื้นฐาน ประกอบด้วยการผลิตเส้นใย (ใยฝ้าย, ใยสังเคราะห์) การปั่นด้าย (ด้ายฝ้าย, ด้ายใยสังเคราะห์) การทอผ้า ถักผ้า การฟอกย้อมนิยมน์และแต่งสำเร็จ และอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มและเครื่องใช้ประกอบด้วยเสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องแต่งกาย และเคหะสิ่งทอ เป็นต้น

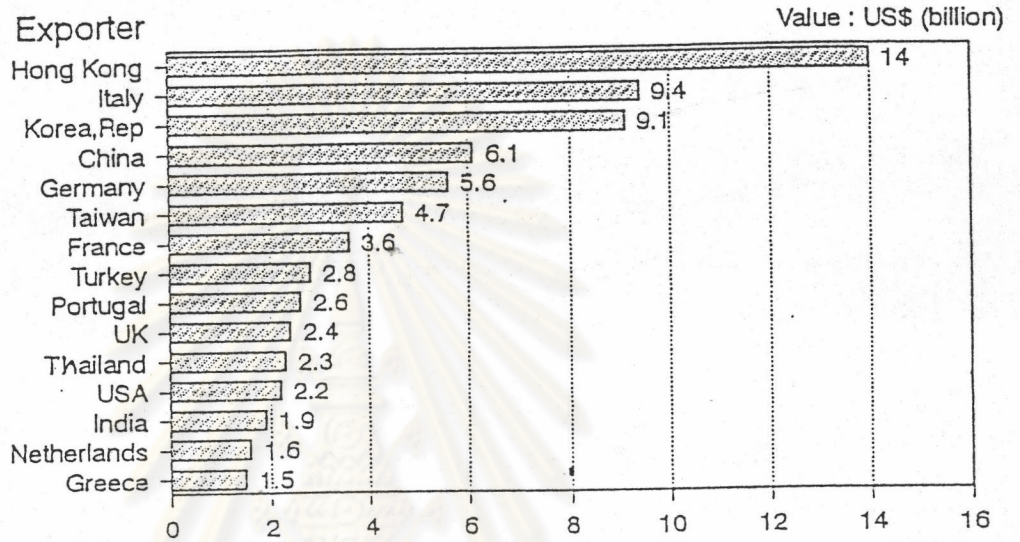
ในปี 2535 อุตสาหกรรมสิ่งทอมีจำนวนโรงงานทุกประเภท 3,929 แห่ง (กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ) แยกเป็นอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มมากที่สุดประมาณ 56.3% อุตสาหกรรมทอผ้า ถักผ้าและฟอกย้อมประมาณ 40.2% และอุตสาหกรรมเส้นใยและปั่นด้ายมีน้อยที่สุดประมาณ 3.5% ในด้านการจ้างงานมีจำนวนแรงงานทั้งหมดประมาณ 1.07 ล้านคน (คิดเป็นประมาณ 3.4% ของการจ้างงานรวมทั้งประเทศ และเป็นอุตสาหกรรมที่มีการจ้างงานมากที่สุด ในภาคอุตสาหกรรม) แยกเป็นอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มถึง 77.2% ส่วนอุตสาหกรรมทอผ้า

¹หน่วยวิจัยอุตสาหกรรม ฝ่ายวิจัยและวางแผน, บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, กันยายน 2529, หน้า 1.

รูปภาพที่ 1.1: ผู้ส่งออกปริมาณและส่วนแบ่งตลาดผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่มของโลก

ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่มของโลกรายใหญ่ ในปี พ.ศ. 2532

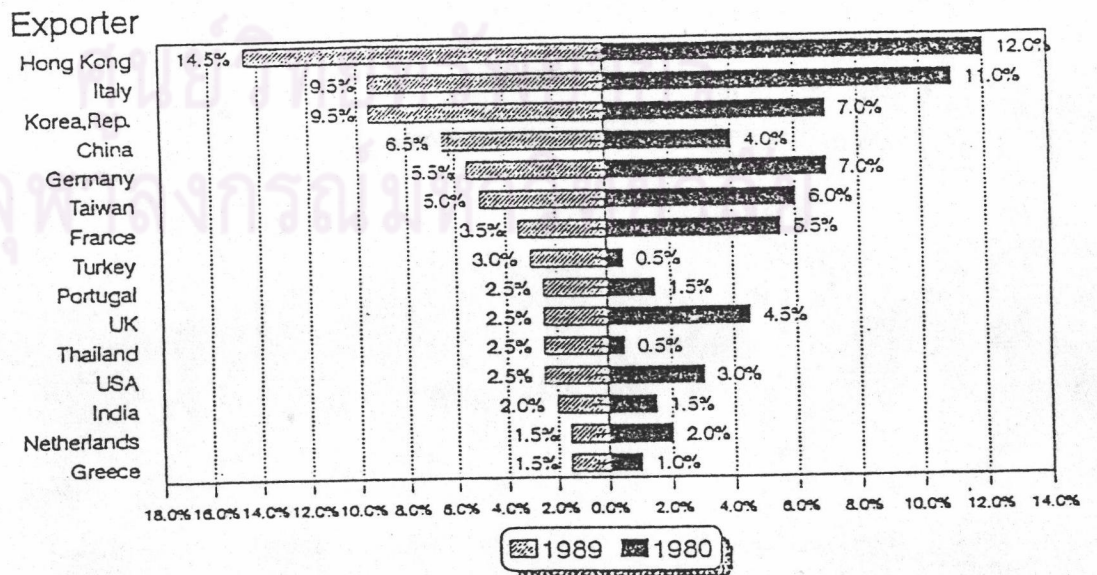
World Leading Exporters of Clothing in 1989

Source : Textile Asia, April 1991 and GATT

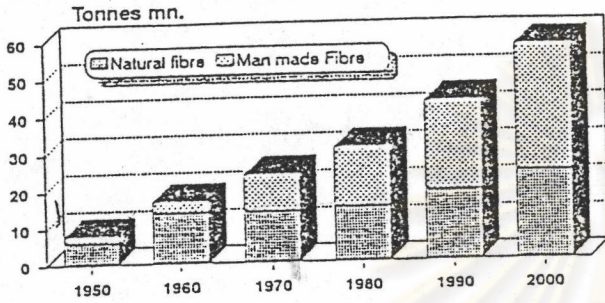
ส่วนแบ่งการตลาดผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่มของโลก ปี พ.ศ. 2523 และ 2532

Exporters of Clothing in 1980 & 1989

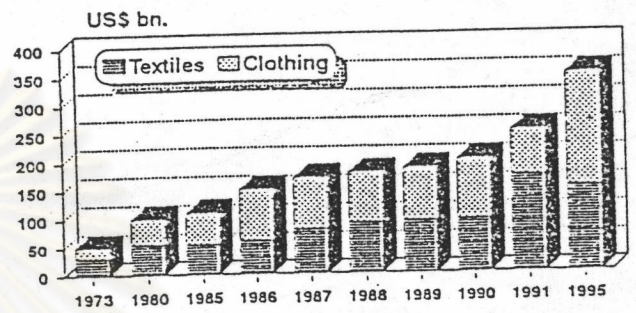

รูปภาพที่ 1.2: ประมาณการความต้องการเส้นใยผ้า ขนาดการค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และสถานะผู้ส่งออกสำคัญรายหนึ่งของโลกในอาเซียนและเอเชียใต้

ความต้องการเส้นใยสิ่งทอทั่วโลก
1950-2000

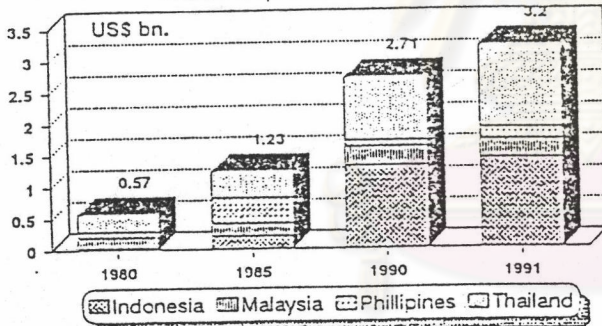

ขนาดการค้าสิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่มของโลก

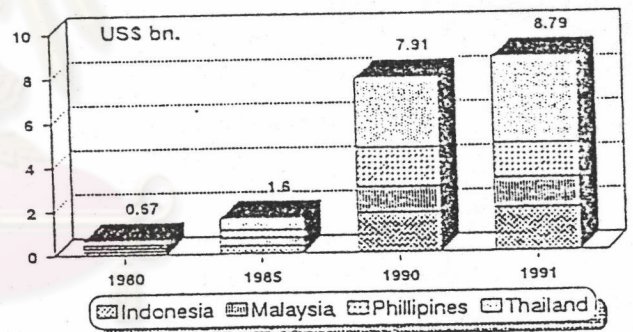

ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่มที่สำคัญของกลุ่ม Asian

Textile Exports 1980-1991

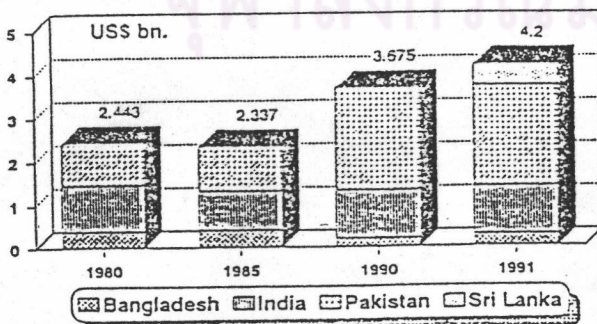

Clothing Exports 1980-1991

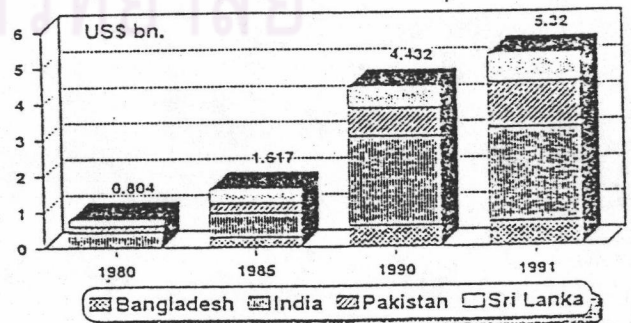

ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่มที่สำคัญของกลุ่ม เอเชียใต้

Textile Exports 1980-1991

Clothing Exports 1980-1991

ถักผ้า พอกย้อมมีประมาณ 15.6% และอุตสาหกรรมเส้นใยและปั่นด้ายมีน้อยที่สุดประมาณ 7.2% (ตารางที่ 1.2)

ด้านการส่งออก อุตสาหกรรมสิ่งทอมีการส่งออกโดยส่วนรวมขยายตัวอย่างต่อเนื่อง การส่งออกช่วง 10 ปีที่ผ่านมาขยายตัวเฉลี่ยปีละ 26% และส่งออกได้เป็นมูลค่าทั้งสิ้น 1.27 แสนล้านบาท (ตารางที่ 1.3, 1.4) โดยที่มูลค่าส่งออกประมาณ 70% มาจากหมวดเครื่องนุ่งห่ม รองลงไปได้แก่ผ้าฝ้ายประมาณ 14% สำหรับการบริโภคภายในประเทศ ยังคงมีอัตราขยายตัวที่สูง แม้จะลดลงจากปีที่ผ่านมา โดยปี 2535 มีอัตราขยายตัว 12.3% ลดลงจากปี 2534 ซึ่งมีอัตรา 14% (ตารางที่ 1.5) อย่างไรก็ตาม ความต้องการสิ่งทอในประเทศและส่งออกยังมีปริมาณสูงกว่าการผลิตในประเทศ จึงเป็นเหตุให้ต้องมีการนำเข้า (รูปภาพ 1.3) แต่ทั้งนี้ มูลค่าการค้าโดยรวมช่วงปี 2531-2535 ยังคงเกินดุล โดยรักษาสัดส่วนมูลค่าการส่งออก : นำเข้าประมาณร้อยละ 72 : 28 มาโดยตลอด ซึ่งสะท้อนว่าการขยายตัวทางการค้าในสาขานี้ ยังต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง หากไม่มีการพัฒนาสิ่งทอพื้นฐาน ให้ทัดเทียมกับสินค้านำเข้า (ตารางที่ 1.6 และ 1.7) ตลาดส่งออกหลักได้แก่ สหรัฐ, ญี่ปุ่น, EC และตะวันออกกลาง (ตารางที่ 1.8 และ 1.9) ส่วนตลาดนำเข้าเส้นใยและผ้าฝ้ายมาจากไต้หวัน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และจีน

ด้านเทคโนโลยีการผลิต อุตสาหกรรมสิ่งทอขึ้นต้นและขึ้นกลางส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้ทุนเป็นหลัก (Capital Intensive) ซึ่งเทคโนโลยีการผลิตจะต่างกันไปตามประเภทอุตสาหกรรม และคาดว่าในอนาคตคงมีการปรับเปลี่ยนเครื่องจักรให้เป็นเครื่องจักรรุ่นใหม่ที่มีประสิทธิภาพในการผลิตมากขึ้น ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการลดการจ้างงานลงได้ ในขณะที่อุตสาหกรรมสิ่งทอชั้นปลายจะใช้แรงงานเป็นหลัก (Labor Intensive)

ตารางที่ 1.1 ปริมาณการนำเข้าเครื่องจักรสิ่งทอใหม่ประเภทต่าง ๆ (ตั้งแต่ปี 2531-2535)

	2531	2532	2533	2534	2535
- เครื่องปั่นด้าย (เครื่อง)	1154 (-22.6)	1134 (-1.7)	1251 (10.3)	10610 (748.1)	516 (-95.1)
- เครื่องทอผ้า (เครื่อง)	12245 (-18.0)	8299 (-32.2)	8813 (6.2)	7758 (-12.0)	7094 (-8.5)
แบบกระสวย	9886	5551	5282	4732	4050
แบบไม่ใช่กระสวย	1987	2094	2978	2988	2891
สำหรับผ้าหน้าแคบ	372	654	553	38	153
- เครื่องถักผ้า (เครื่อง)	4636 (-29.7)	8477 (82.9)	12018 (41.8)	20776 (72.9)	7257 (-65.1)
แบบเชอคูลาร์	871	1165	5590	5515	1131
แบบแฟลต	1956	4596	3504	3312	4274
อื่น ๆ	1809	2719	2924	11949	1852
- เครื่องเย็บผ้า (เครื่อง)	87498 (43.0)	94502 (8.0)	102689 (8.7)	109762 (6.9)	152930 (39.3)
แบบอัตโนมัติ	5614	2080	4183	7358	2815
อื่น ๆ	81884	92422	98506	102404	150115

ตัวเลขใน () แทนอัตราเพิ่มเป็น %

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 1.2 : จำนวนโรงงาน แรงงาน สักส่วน และอัตราการขยายตัว แยกตามประเภทโรงงานสิ่งทอในช่วงปี 2531-2535

ประเภทโรงงาน	2531				2532				2533				2534				2535			
	จำนวนโรง		จำนวนแรงงาน		จำนวนโรง		จำนวนแรงงาน		จำนวนโรง		จำนวนแรงงาน		จำนวนโรง		จำนวนแรงงาน		จำนวนโรง		จำนวนแรงงาน	
	โรง	%	คน	%	โรง	%	คน	%	โรง	%	คน	%	โรง	%	คน	%	โรง	%	คน	%
- โรงงานเส้นใยประดิษฐ์ อัตราการขยายตัว (x)	7 (0.0)	3.3	8,650 (10.8)	1.1	8 (14.3)	0.3	11,240 (29.9)	1.3	9 (12.5)	0.3	12,380 (10.1)	1.3	11 (22.2)	0.3	14,310 (15.6)	1.4	13 (18.2)	0.3	16,400 (14.6)	1.5
- โรงงานปั่นด้าย อัตราการขยายตัว (x)	76 (16.9)	3.1	46,090 (22.6)	5.6	80 (5.3)	2.8	48,940 (6.2)	5.6	96 (20.0)	3.0	51,060 (4.3)	5.2	115 (19.8)	3.2	57,220 (12.1)	5.5	126 (9.6)	3.2	60,730 (6.1)	5.7
- โรงงานทอผ้า อัตราการขยายตัว (x)	415 (10.4)	17.1	46,820 (9.9)	5.6	472 (13.7)	16.8	48,770 (4.2)	5.5	544 (15.3)	17.1	53,240 (9.2)	5.5	642 (18.0)	17.7	58,700 (10.3)	5.6	666 (3.7)	17.0	61,990 (5.6)	5.8
- โรงงานทอผ้า อัตราการขยายตัว (x)	363 (14.2)	14.9	39,040 (6.7)	4.7	443 (22.0)	15.8	45,380 (16.2)	5.1	494 (11.5)	15.5	49,510 (9.1)	5.1	560 (13.4)	15.4	53,110 (7.3)	5.1	589 (5.2)	15.0	59,200 (11.5)	5.5
- โรงงานพอกข้อม อัตราการขยายตัว (x)	220 (13.5)	9.0	36,800 (26.5)	4.4	235 (8.5)	8.4	38,400 (4.3)	4.4	249 (6.3)	7.8	39,100 (1.8)	4.0	276 (9.6)	7.6	41,160 (5.3)	4.0	324 (2.0)	8.2	45,980 (11.7)	4.3
- โรงงานเส้นใย, เครื่องนุ่งห่ม อัตราการขยายตัว (x)	1,350 (15.6)	55.5	652,380 (20.0)	78.6	1,574 (16.6)	56.0	687,760 (5.4)	78.1	1,796 (14.1)	56.3	769,810 (11.9)	78.9	2,029 (13.0)	55.8	813,410 (5.7)	78.4	2,211 (9.0)	56.3	827,330 (1.7)	77.2
รวม อัตราการขยายตัวเฉลี่ย	2,431 (14.0)	100	829,780 (19.0)	100	2,812 (15.7)	100	880,490 (6.1)	100	3,188 (13.4)	100	975,100 (10.7)	100	3,633 (14.0)	100	1,037,910 (6.4)	100	3,929 (8.1)	100	1,071,630 (3.2)	100

ข้อมูล จากกองอุตสาหกรรมสิ่งทอ

ตารางที่ 1.3 มูลค่าการส่งออกสินค้าสิ่งทอไทยและอัตรารายขายตัวในช่วง 2526-2536

หน่วย : พันล้านบาท

	2526	2527	2528	2529	2530	2531	2532	2533	2534	2535	อัตรารายขายตัวเฉลี่ย (%)		
											26-30	31-35	26-35
- เส้นด้ายและผ้าผืน	5.36	6.63	8.15	9.69	13.18	15.12	17.44	20.20	24.51	26.86	-	-	-
อัตรารายขายตัว (%)	-	(24)	(23)	(19)	(36)	(15)	(15)	(16)	(21)	(10)	(25)	(15)	(20)
- เครื่องนุ่งห่ม	9.18	12.50	15.05	20.66	37.55	46.69	60.64	69.10	90.46	92.22	-	-	-
อัตรารายขายตัว (%)	-	(36)	(20)	(37)	(82)	(24)	(30)	(14)	(31)	(2)	(44)	(20)	(31)
- ผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่น ๆ	2.30	3.83	3.83	4.59	6.90	4.23	4.62	4.70	6.35	7.71	-	-	-
อัตรารายขายตัว (%)	-	(67)	-	(20)	(50)	39	(9)	(2)	(35)	(21)	(34)	(6)	(18)
รวม	16.84	22.96	27.03	34.94	57.63	66.04	82.70	94.00	121.32	126.79	-	-	-
อัตรารายขายตัว (%)	-	(36)	(18)	(29)	(65)	(15)	(25)	(14)	(29)	(5)	(37)	(17)	(26)

ที่มา: กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

ตารางที่ 1.4 การส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จำแนกตามประเภทผลิตภัณฑ์ (2531-2535)

มูลค่า : ล้านบาท

	2530		2531		2532		2533		2534		2535	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
- เส้นใย (ตัน)	19,304.9	298.1	26,668.2	512.3	48,648.4	1,829.3	66,153.1	2,033.9	71,715.5	2,698.6	70,926.8	2,683.2
ฝ้าย	172.9	5.0	964.2	41.9	2,038.2	85.0	84.6	8.4	365.6	43.9	452.7	41.4
เส้นใยประดิษฐ์	7,674.0	243.6	10,486.0	375.4	28,998.7	1,554.3	44,057.4	1,815.7	52,365.6	2,180.3	52,308.9	1,916.0
ขนสัตว์	-	-	627.0	21.0	3,744.7	102.7	3,374.8	84.2	4,008.8	368.4	3,868.5	620.9
เส้นใยจากพืช	11,458.0	49.5	14,591.0	74.0	13,866.8	87.8	125.6	18,636.3	14,975.5	106.0	14,296.7	104.9
- ด้าย (ตัน)	82,740.5	4,079.4	90,461.5	4,391.8	81,818.7	4,056.5	105,427.1	5,435.6	114,060.2	6,401.0	107,693.0	6,825.9
ด้ายฝ้าย	20,312.0	1,658.3	16,232.0	1,523.2	15,453.3	1,524.6	22,479.6	2,123.9	18,700.2	1,746.7	18,097.1	1,616.8
ด้ายเส้นใยประดิษฐ์	23,222.0	1,925.9	25,594.0	2,195.8	20,124.3	1,808.5	24,917.1	2,149.0	38,533.7	3,400.3	48,352.6	4,074.6
เส้นไหม	17.5	1.6	2.5	3.4	56.3	58.6	174.4	211.1	306.4	287.2	420.2	388.6
ด้ายขนสัตว์	36.0	7.0	21.0	4.5	117.6	20.6	65.4	14.8	100.0	21.1	191.7	44.6
ด้ายใยพืช	39,153.0	486.6	48,612.0	664.9	46,067.2	644.2	57,790.6	936.8	56,419.9	945.7	40,631.4	751.3
- ผ้าผืน (ล้าน ตร.หลา)	-	8,800.1	-	10,211.1	-	11,550.1	-	12,732.7	-	15,405.8	-	17,347.8
ผ้าฝ้าย	232.3	3,214.6	238.6	3,628.3	257.6	3,538.2	246.1	3,593.8	269.0	4,160.9	322.0	4,829.7
ผ้าใยสังเคราะห์	345.4	5,217.3	354.4	5,967.5	420.4	7,285.5	482.3	8,490.9	571.4	10,627.9	618.6	11,648.7
ผ้าถัก (ตัน)	371.4	77.3	459.0	79.5	414.3	77.9	422.2	65.0	553.7	111.4	1,385.5	249.0

ตารางที่ 1.4 (ต่อ)

มูลค่า : ล้านบาท

	2530		2531		2532		2533		2534		2535	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ผ้าไหม	1.4	317.4	2.0	391.9	1.8	515.8	1.9	506.3	1.6	421.2	1.8	479.1
ผ้าขนสัตว์	-	0.3	-	1.8	-	3.2	-	3.4	0.03	4.5	0.02	1.2
ผ้าใยพืช	658.3	63.2	1,570.7	142.1	913.4	129.5	682.8	73.3	427.7	79.9	1,651.8	140.1
- เคหะสิ่งทอ	-	944.8	-	1,487.6	-	1,912.0	-	2,477.4	-	2,772.7	-	2,837.6
- เครื่องนุ่งห่ม	461.8	36,306.7	551.3	45,203.6	680.0	58,723.4	771.1	66,620.4	971.7	87,690.8	893.0	89,386.7
- แบบทอ	389.4	28,913.5	340.6	30,763.6	379.5	38,358.7	405.5	42,511.2	536.2	55,837.6	477.7	56,468.5
- แบบถัก	72.4	7,393.2	210.7	14,440.0	300.5	20,364.7	365.6	24,109.2	435.5	31,853.2	415.3	32,918.2
การส่งออกสิ่งทอรวม	-	50,429.1	-	61,806.4	-	78,071.8	-	89,300.0	-	114,968.9	-	119,081.2
สิ่งทออื่น ๆ	-	6,897.9	-	4,230.2	-	4,625.1	-	4,701.7	-	6,353.5	-	7,706.4
รวมทั้งสิ้น	-	57,327.0	-	66,036.6	-	82,696.9	-	94,001.7	-	121,322.4	-	126,787.6

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 1.5 ความต้องการและผลผลิตสิ่งทอโดยส่วนรวม ในช่วง 2530-2536

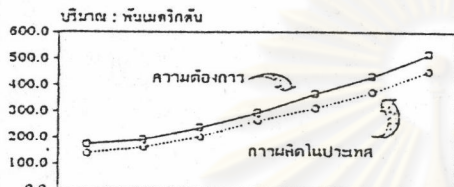
ปริมาณ : พันเมตริกตัน

	2530	2531	2532	2533	2534	2535	2536
ความต้องการ	4,925.2	5,316.0	6,080.2	6,999.7	8,097.6	9,276.4	10,751.0
% การขยายตัว	-	7.9	14.4	15.1	15.7	14.6	15.9
- การบริโภคในประเทศ	3,831.8	4,116.0	4,655.6	5,405.6	6,162.9	6,923.4	8,043.0
% การขยายตัว	-	7.4	13.1	16.1	14.0	12.3	16.2
- การส่งออก	1,093.4	1,200.0	1,425.6	1,594.1	1,934.7	2,353.0	2,708.0
% การขยายตัว	-	9.7	18.8	11.8	21.4	21.6	15.1
ผลผลิต	4,987.7	5,325.3	6,101.1	7,117.6	8,185.7	9,400.8	10,937.8
% การขยายตัว	-	6.8	14.6	16.7	15.0	14.8	16.3
- การผลิตในประเทศ	4,574.5	4,863.0	5,496.4	6,408.1	7,386.9	8,518.5	9,898.3
% การขยายตัว	-	6.3	13.0	16.6	15.3	15.3	16.2
- การนำเข้า	413.2	462.3	604.7	709.5	798.8	882.3	1,043.5
% การขยายตัว	-	11.9	30.8	17.3	12.6	10.5	18.3

% ประมาณการ

รูปภาพที่ 1.3 เปรียบเทียบปริมาณความต้องการผลิตภัณฑ์สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม โดยส่วนรวมกับปริมาณการผลิตภายในประเทศ

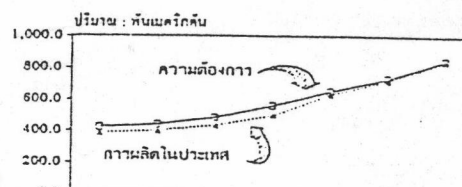
เปรียบเทียบความต้องการ และการผลิตเส้นใยประดิษฐ์

	2530	2531	2532	2533	2534	2535	2536
1 ความต้องการ →	175.0	191.4	237.9	294.8	366.7	433.0	519.0
1.1 ในประเทศ	167.3	180.9	208.9	250.7	314.3	377.0	446.0
1.2 ส่งออก	7.7	10.5	29.0	44.1	52.4	56.0	73.0
2 การผลิตในประเทศ →	140.5	163.5	203.5	265.5	313.3	374.0	455.0

ที่มา : กระทรวงอุตสาหกรรม หมายเหตุ : ปี 2535-36 เป็นตัวเลขประมาณการ

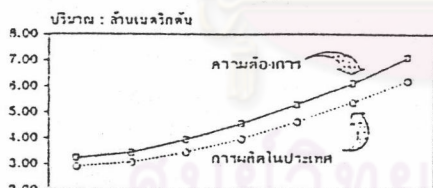
เปรียบเทียบความต้องการ และการผลิตเส้นด้าย

	2530	2531	2532	2533	2534	2535	2536
1 ความต้องการ →	422.6	440.2	486.5	563.7	654.5	735.9	852.0
1.1 ในประเทศ	379.1	393.4	450.9	516.3	597.5	668.9	777.0
1.2 ส่งออก	43.5	41.8	35.6	47.4	56.9	67.0	75.0
2 การผลิตในประเทศ →	386.6	398.7	434.9	502.1	634.1	725.4	845.0

ที่มา : กระทรวงอุตสาหกรรม หมายเหตุ : ปี 2535-36 เป็นตัวเลขประมาณการ

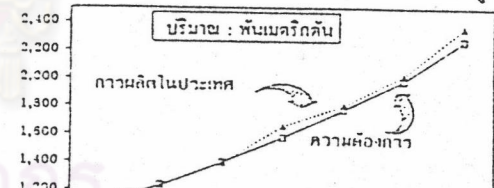
เปรียบเทียบความต้องการ และการผลิตผ้าฝ้าย

	2530	2531	2532	2533	2534	2535	2536
1 ความต้องการ →	3.24	3.45	3.96	4.57	5.30	6.12	7.11
1.1 ในประเทศ	2.56	2.36	3.28	3.94	4.39	4.94	5.79
1.2 ส่งออก	0.58	0.60	0.58	0.73	0.92	1.18	1.32
2 การผลิตในประเทศ →	2.91	3.07	3.47	3.99	4.63	5.40	6.23

ที่มา : กระทรวงอุตสาหกรรม หมายเหตุ : ปี 2535-36 เป็นตัวเลขประมาณการ

เปรียบเทียบความต้องการ และการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป

	2530	2531	2532	2533	2534	2535	2536
1 ความต้องการ →	1,086	1,232	1,393	1,571	1,775	1,984	2,270
1.1 ในประเทศ	525	680	713	800	865	934	1,030
1.2 ส่งออก	492	551	680	771	910	1,050	1,240
2 การผลิตในประเทศ →	1,135	1,227	1,389	1,653	1,804	2,021	2,364

ที่มา : กระทรวงอุตสาหกรรม หมายเหตุ : ปี 2535-36 เป็นตัวเลขประมาณการ

ตารางที่ 1.6 การนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จำแนกตามประเภทผลิตภัณฑ์ (2531-2535)

มูลค่า : ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์	2531		2532		2533		2534		2535	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
- เส้นใย (ต้น)	246,460.9	9,950.7	312,163.6	13,008.9	324,445.8	15,274.6	441,539.5	18,433.3	527,946.2	17,817.7
ฝ้าย	121,647.9	8,079.7	259,479.5	9,670.0	283,690.5	12,445.5	345,540.9	15,533.3	141,250.7	13,801.2
เส้นใยประดิษฐ์	31,220.0	1,486.0	45,319.87	2,317.5	35,694.0	1,808.2	82,224.9	2,004.2	63,515.8	3,008.3
ขนสัตว์	1,559.0	368.4	4,458.2	967.5	4,676.5	999.6	5,624.9	808.9	5,037.3	671.4
เส้นใยจากพืช	734.0	16.0	2,906.2	59.5	384.8	21.3	8,184.8	86.9	45,142.4	336.8
- ด้าย (ต้น)	49,452.2	4,805.3	62,987.5	6,179.3	83,504.6	5,470.0	46,125.5	4,912.4	40,762.0	5,000.1
ด้ายฝ้าย	10,421.0	956.9	14,723.4	1,253.2	12,717.7	1,088.6	13,179.5	1,143.3	9,441.5	973.4
ด้ายเส้นใยประดิษฐ์	34,717.0	2,618.6	42,407.5	3,303.9	67,531.4	3,258.9	27,614.4	2,942.3	26,345.8	2,920.0
เส้นไหม	1,073.4	726.0	874.2	855.5	715.1	723.5	418.4	400.2	446.6	392.5
ด้ายขนสัตว์	1,202.8	288.9	1,514.7	459.2	1,235.5	295.4	2,879.4	272.1	1,657.5	415.4
ด้ายใยพืช	2,038.0	214.9	3,467.6	307.5	1,304.9	104.4	2,033.8	154.5	2,870.6	298.8
- ผ้าผืน (ล้าน ตร. หลา)	-	7,792.5	-	10,557.8	-	12,320.0	-	14,992.1	-	18,663.5
ผ้าฝ้าย	97.6	2,246.1	113.0	2,629.9	129.3	3,075.5	162.5	4,110.3	141.4	4,391.0
ผ้าใยสังเคราะห์	236.7	3,751.0	305.2	5,277.3	349.3	2,984.3	380.5	7,235.0	423.3	9,463.0
ผ้าถัก (ต้น)	6,420.0	1,334.1	10,927.2	2,212.0	14,834.3	2,931.1	13,050.4	3,170.7	15,746.2	4,017.0

ตารางที่ 1.6 (ต่อ)

มูลค่า : ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์	2531		2532		2533		2534		2535	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ผ้าไหม	0.0	1.3	0.02	2.0	0.04	2.3	0.06	13.0	0.10	21.7
ผ้าขนสัตว์	1.3	106.7	1.0	98.8	0.9	93.1	2.0	238.6	23.50	514.4
ผ้าใยพืช	2,299.3	353.3	2,122.8	337.8	1,393.4	233.7	783.3	224.5	705.2	256.2
- เคหะสิ่งทอ	-	104.3	-	104.3	-	186.2	-	191.2	-	147.3
- เครื่องนุ่งห่ม	4.6	58.8	4.1	92.9	5.7	172.0	10.1	220.0	14.5	345.3
- แบบทอ	4.0	41.5	4.0	81.7	5.4	147.2	9.2	161.1	13.3	213.1
- แบบถัก	0.6	17.3	0.09	11.2	0.4	34.8	0.9	58.9	1.2	132.2
การนำเข้าสิ่งทอรวม	-	22,711.6	-	29,943.2	-	33,433.6	-	38,749.0	-	41,973.9
สิ่งทออื่น ๆ	-	3,306.7	-	4,654.0	-	5,978.6	-	6,432.3	-	7,776.4
รวมทั้งสิ้น	-	26,018.3	-	34,597.2	-	39,412.2	-	45,181.3	-	49,750.3
ตุลภาวะค้า	-	40,018.3	-	48,099.7	-	54,589.5	-	76,141.1	-	11,037.3
		(12.2)		(20.0)		(13.5)		(39.5)		(1.2)

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 1.7 ดุลการค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยในช่วง 2531-2535

หน่วย : ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์	2531	2532	2533	2534	2535
เส้นใย					
ส่งออก	512.3	1,829.8	203.9	2,698.6	2,683.2
นำเข้า	9,950.7	13,008.9	15,274.6	18,433.3	17,817.7
ดุลการค้า	-9,438.4	-11,179.1	-13,240.7	-15,734.7	-15,714.5
% ขยายตัว	16.2	18.4	18.4	18.8	-3.8
ด้าย					
ส่งออก	4,391.8	4,056.5	5,435.6	6,401.0	6,825.9
นำเข้า	4,805.3	6,179.3	5,470.8	4,912.4	5,000.1
ดุลการค้า	-413.5	-2,122.8	-35.2	1,488.6	1,825.8
% ขยายตัว	-388.6	413.4	-98.3	-4,329.0	22.7
ผ้าผืน					
ส่งออก	10,211.1	11,550.1	12,732.7	15,405.8	17,347.8
นำเข้า	7,792.5	10,557.8	12,320.0	14,992.1	18,663.5
ดุลการค้า	2,418.6	992.3	412.7	413.7	-1,315.7
% ขยายตัว	3.0	-59.0	-58.4	0.2	-418.0
เศษสิ่งทอ					
ส่งออก	1,487.6	1,912.0	2,477.4	2,772.7	2,837.6
นำเข้า	104.3	104.3	186.2	191.2	147.3
ดุลการค้า	1,383.3	1,807.7	2,291.2	2,581.5	2,690.3
% ขยายตัว	54.9	30.7	26.7	12.7	4.2

ตารางที่ 1.7 (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์	2531	2532	2533	2534	2535
เครื่องนุ่งห่ม					
ส่งออก	45,203.6	58,723.4	33,620.4	87,690.8	89,386.7
นำเข้า	58.8	92.9	182.0	220.0	345.3
ดุลการค้า	45,144.8	58,630.5	66,438.4	87,470.8	89,041.4
% ขยายตัว	24.7	29.9	13.3	31.7	1.8
รวม					
ส่งออก	61,806.4	78,071.8	89,300.0	114,968.9	119,081.2
นำเข้า	22,711.6	29,943.2	33,433.6	38,749.0	41,973.9
ดุลการค้ารวม	39,094.8	48,128.6	55,866.4	76,219.9	77,107.3
% ขยายตัว	24.2	23.1	16.1	36.4	1.2

: Excluding Other textile

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1.8 มูลค่าการส่งออกถึงทอโดยรวมรายประเทศในปี 2531-2535

มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศ/กลุ่มการค้า	2531	สัดส่วน (%)	2532	สัดส่วน (%)	2533	สัดส่วน (%)	2534	สัดส่วน (%)	2535	สัดส่วน (%)
สหรัฐอเมริกา	10,303.2	16.1	13,819.5	17.1	15,553.2	16.9	18,832.0	15.2	24,914.3	20.0
			34.1		12.5		19.2		34.4	
ญี่ปุ่น	3,758.0	5.9	6,763.2	8.4	6,609.7	7.2	9,267.8	7.6	10,788.6	8.7
			80.0		-2.3		40.2		16.4	
เยอรมนี	5,606.9	8.8	6,025.9	7.5	7,795.6	8.5	9,522.0	7.8	8,475.1	6.8
			7.5		29.4		22.1		-11.0	
โปแลนด์	60.6	0.1	325.5	0.4	2,528.8	2.7	9,151.6	7.5	8,645.7	6.9
			437.1		676.9		261.9		-5.5	
ซาอุดีอาระเบีย	4,848.8	7.6	5,612.3	7.0	4,951.7	5.4	7,101.1	5.8	5,315.5	4.3
			15.7		-11.8		43.5		-25.2	
ฝรั่งเศส	2,979.1	4.7	3,590.3	4.4	4,344.5	4.7	5,167.8	4.2	5,127.8	4.1
			20.5		21.0		19.0		-0.8	
อังกฤษ	2,955.3	4.6	3,460.0	4.3	4,296.2	4.7	4,643.3	3.8	5,126.7	4.1
			17.1		24.2		8.1		10.4	
อิตาลี	2,407.6	3.8	2,369.7	2.9	3,191.7	3.5	3,586.8	2.9	4,594.8	3.7
			-1.6		34.7		12.4		28.1	
สหรัฐอเมริกาอิมิเรตส์	2,981.9	4.7	4,225.2	5.2	4,525.7	4.9	5,575.1	4.6	4,478.9	3.6
			41.7		7.1		23.2		-19.7	

ประเทศ/กลุ่มการค้า	2531	สัดส่วน (%)	2532	สัดส่วน (%)	2533	สัดส่วน (%)	2534	สัดส่วน (%)	2535	สัดส่วน (%)
สิงคโปร์	3,654.0	5.7	3,930.6	4.9	3,694.5	4.0	6,995.1	5.7	3,740.6	3.0
			7.6		-6.0		89.3		-46.5	
อื่น ๆ	24,386.7	38.1	30,604.2	37.9	34,640.5	37.6	42,603.3	34.9	43,378.5	34.8
			25.5		13.2		23.0		1.8	
รวมทั้งสิ้น	63,942.1	100.0	80,726.4	100.0	92,132.1	100.0	122,149.9	100.0	124,586.5	100.0
			26.2		14.1		32.6		2.0	
APEC	24,678.2	38.6	33,635.3	41.7	35,261.6	38.3	43,366.7	35.5	51,527.3	41.4
			36.3		4.8		23.0		18.8	
NAFTA	11,694.1	18.3	15,850.3	19.6	8,190.9	19.7	21,504.7	17.6	27,795.4	22.3
			35.5		14.8		18.2		29.3	
อาเซียน	4,918.1	7.7	5,436.4	6.7	5,344.6	5.8	5,617.3	4.6	5,638.7	4.5
			10.5		-1.7		5.1		0.4	
ประชาคมยุโรป	17,810.1	27.9	19,899.7	24.7	25,576.1	27.8	29,228.3	23.9	29,592.9	23.8
			11.7		28.5		14.3		1.2	

ที่มา: ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

APEC: ไทย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น สหรัฐฯ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย รัสเซีย จีน ฮองกง
ไต้หวัน เกาหลีใต้

NAFTA: แคนาดา สหรัฐฯ เม็กซิโก

อาเซียน: ไทย บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์

ประชาคมยุโรป: เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก อังกฤษ ไอร์แลนด์ ฝรั่งเศส เดนมาร์ก เยอรมนี อิตาลี
อิตาลี โปรตุเกส สเปน กรีซ

ตารางที่ 1.9 มูลค่าการส่งออกเครื่องนุ่งห่มรายประเทศในปี 2531-2535

มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศ/กลุ่มการค้า	2531	สัดส่วน (%)	2532	สัดส่วน (%)	2533	สัดส่วน (%)	2534	สัดส่วน (%)	2535	สัดส่วน (%)
สหรัฐอเมริกา	7,530.6	16.5	10,905.2	18.3	12,471.8	18.5	14,625.6	16.4	19,895.5	21.8
			44.8		14.4		17.3		36.0	
ญี่ปุ่น	2,935.1	6.4	5,365.0	9.0	5,269.8	7.8	7,560.9	8.5	8,627.6	9.5
			82.8		-1.8		43.5		14.1	
เยอรมนี	39.2	0.1	309.1	0.5	2,515.3	3.7	9,062.3	10.2	8,281.9	9.1
			688.5		713.7		260.3		-8.6	
โปแลนด์	4,653.5	10.2	4,984.5	8.4	6,379.4	9.4	8,068.1	9.1	6,959.3	7.6
			7.1		28.0		26.5		-13.7	
ชาวดัตช์	2,466.6	5.4	2,946.2	5.0	3,632.6	5.4	4,422.1	5.0	4,327.9	4.7
			19.4		23.3		21.7		-2.1	
ฝรั่งเศส	4,022.0	8.8	4,506.2	7.6	4,043.1	6.0	6,087.4	6.8	4,291.5	4.7
			12.0		-10.3		50.6		-29.5	
อังกฤษ	2,352.3	5.1	2,881.9	4.8	3,497.2	5.2	3,780.2	4.2	4,027.1	4.4
			22.5		21.4		8.1		6.5	
อิตาลี	999.4	2.2	1,200.7	2.0	1,486.7	2.2	2,242.0	2.5	3,582.2	3.9
			20.1		23.8		50.8		59.8	
สหรัฐอเมริกาอิมิเรตส์	1,562.7	3.4	2,776.6	4.7	3,275.0	4.8	3,519.7	4.0	2,914.9	3.2
			77.7		18.0		7.5		-17.2	

ตารางที่ 1.9 (ต่อ)

มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศ/กลุ่มการค้า	2531	สัดส่วน (%)	2532	สัดส่วน (%)	2533	สัดส่วน (%)	2534	สัดส่วน (%)	2535	สัดส่วน (%)
สิงคโปร์	1,981.8	4.3	2,799.2	4.7	2,953.3	4.4	3,443.1	3.9	2,307.9	2.5
			41.2		5.5		16.6		-33.0	
อื่น ๆ	17,217	37.6	20,830.8	35.0	22,064.3	32.6	26,230.3	29.5	25,966.0	28.5
			21.0		5.9		18.9		-1.0	
รวมทั้งสิ้น	45,760.2	100.0	59,505.4	100.0	67,588.5	100.0	89,041.7	100.0	91,181.8	100.0
			30.0		13.6		31.7		2.4	
APEC	15,471.0	33.8	22,656.5	38.1	23,745.3	35.1	28,380.4	31.9	34,264.7	37.6
			46.4		4.8		19.5		20.7	
NAFTA	8,578.7	18.7	12,415.4	20.9	14,440.0	21.4	16,774.2	18.8	22,071.3	24.2
			44.7		16.3		16.2		31.6	
อาเซียน	2,489.2	5.4	2,971.5	5.0	2,170.0	3.2	2,417.0	2.7	2,150.7	2.4
			19.4		-27.0		11.4		-11.0	
ประชาคมยุโรป	13,259.5	29.0	15,312.7	25.7	19,813.1	28.4	23,117.2	26.0	23,240.5	25.5
			15.5		25.3		20.5		0.05	

ที่มา: ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

APEC: ไทย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น สหรัฐฯ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย รัสเซีย จีน ฮังการี ไต้หวัน เกาหลีใต้

NAFTA: แคนาดา สหรัฐฯ เม็กซิโก

อาเซียน: ไทย บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์

ประชาคมยุโรป: เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก อังกฤษ ไอร์แลนด์ ฝรั่งเศส เดนมาร์ก เยอรมนี ลิตเตินสไตน์ อิตาลี ปอร์ตุเกส สเปน กรีซ

แต่อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างสูงต่อเศรษฐกิจของไทย ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มสูงอุตสาหกรรมหนึ่ง ทำให้ในช่วงที่ผ่านมารัฐได้มีนโยบายสนับสนุนอุตสาหกรรมนี้อย่างต่อเนื่องจากอุตสาหกรรมผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า เป็นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกนับตั้งแต่ปี 2513 เป็นต้นมา เพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ (Gherzi Textile Organization คาดว่าความต้องการเส้นใยสิ่งทอโลกจะเพิ่มจาก 2.6 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 1991 เป็น 3.5 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 1995²) เพราะประเทศไทยอาศัยข้อได้เปรียบด้านแรงงานผลิตสินค้าเป็นหลัก ซึ่งในทางปฏิบัติยังคงพบว่า ในด้านเทคโนโลยีการผลิตยังคงใช้เทคโนโลยีระดับต่ำและไม่ได้มาตรฐาน³ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยมีมูลค่าสูง ทำให้เป็นอุปสรรคในการส่งออกได้

ดังนั้นเมื่อพิจารณาตามหลักการของวิถึทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งพบว่าปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของทุกประเทศในปัจจุบันนี้ได้แก่ ปัญหาการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดควรจะนำไปใช้ผลิตสินค้าและบริการอะไร จำนวนเท่าไร อย่างไรจึงจะให้ผลตอบแทนต่อระบบเศรษฐกิจโดยส่วนรวมมากที่สุด หรือเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและประหยัดที่สุด ฉะนั้นเมื่อพิจารณาถึงประเด็นทางเศรษฐศาสตร์กับบทบาทของรัฐบาลในการให้ความสนับสนุนต่ออุตสาหกรรมการผลิตสิ่งทอที่ผ่านมาแล้วจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะศึกษาว่าเป็นการสนับสนุนอุตสาหกรรมถูกประเภทหรือไม่ เพื่อพิจารณาแนวโน้มที่เป็นทางออกของปัญหาดังกล่าวต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจอุตสาหกรรมสิ่งทอในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. เพื่อศึกษาการลงทุนของอุตสาหกรรมสิ่งทอ โดยทำการศึกษาว่าอุตสาหกรรมสิ่งทอมีประสิทธิภาพการผลิต (มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ : Comparative Advantage)

² ฝ่ายวิจัยและวางแผนสินเชื่อก, สารส่งเสริมสินเชื่อก, ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด, สิงหาคม 2536, หน้า 29.

³ ฝ่ายวิจัยและวางแผนสินเชื่อก, อ้างแล้ว

หรือไม่ โดยศึกษาจากต้นทุนในการใช้ทรัพยากรในประเทศ (Domestic Resource Cost : DRC)

2. เพื่อศึกษาว่ามาตรการสนับสนุนของรัฐบาลที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอว่ามีผลต่ออุตสาหกรรมการผลิตสิ่งทออย่างไร

3. สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ขึ้นประเมินว่าสมควรให้ความสนับสนุนต่ออุตสาหกรรมผลิตสิ่งทอหรือไม่ เพื่อที่จะได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในประเทศที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตในการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของอุตสาหกรรมสิ่งทอประเภทต่าง ๆ โดยแบ่งสิ่งทอที่ผลิตได้ออกตามโครงสร้างอุตสาหกรรมสิ่งทอ ซึ่งจำแนกได้ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1) อุตสาหกรรมสิ่งทอพื้นฐานคือขั้นต้นของการผลิตวัตถุดิบ ได้แก่ การหีบฝ้ายและการผลิตเส้นใยประดิษฐ์

2) อุตสาหกรรมสิ่งทอชั้นกลาง ได้แก่ การปั่นด้าย (เส้นใยโพลีเอสเตอร์, ใยฝ้าย) การทอผ้า

3) อุตสาหกรรมสิ่งทอชั้นปลาย ได้แก่ การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยในการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบนี้จะใช้ข้อมูลปี 2534 เป็นหลักในการศึกษา

1.3.2 มาตรการในการให้ความสนับสนุนของรัฐบาลจะพิจารณาจากการสนับสนุนในช่วงระยะเวลาเดียวกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.4 วิธีการศึกษา

การศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบใช้วิธีการคำนวณหาต้นทุนในการใช้ทรัพยากรภายในประเทศ Domestic Resource Cost : (DRC) ของสิ่งทอชนิดต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ข้างต้น เพื่อคำนวณว่าต้นทุนทางสังคมของการผลิต 1 หน่วย เทียบกับอัตราแลกเปลี่ยนเงา (shadow exchange rate) ในการผลิตสินค้านั้น ๆ 1 หน่วย สามารถประหยัดเงินตราต่างประเทศ (foreign exchange saving) ได้หรือไม่ การผลิตนั้นจะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเมื่อสัดส่วนของต้นทุนทางสังคมของการผลิตและอัตราแลกเปลี่ยนเงามีค่าน้อยกว่า 1 และไม่มี ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ถ้าสัดส่วนดังกล่าวมีค่ามากกว่า 1

1.5 ผลงานที่เกี่ยวข้อง

DRC กับการศึกษากิจกรรมการผลิตในประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยมีการนำเอาแนวความคิด DRC มาใช้วัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในแง่เลือกกิจกรรมหรือโครงการที่ยังไม่ได้ดำเนินการ และกิจกรรมหรือโครงการที่ดำเนินไปแล้ว (ex. post DRC) ผู้บุกเบิกการใช้ DRC คนแรกในประเทศไทยคือ ดร.ณรงค์ชัย อัครเศรณี⁴ โดยใช้แนวคิดนี้คำนวณหาความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบในการผลิตข้าว ผลการศึกษาพบว่าการผลิตข้าวในประเทศไทยมีการผลิตที่ได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมาก ค่า DRC ที่ศึกษาได้มีค่าต่ำมาก หลังจากนั้นได้มีการนำเอา

⁴Akrasanee, Narongchai, "Comparative Advantage of Rice Production in Thailand : A Domestic Resource Cost Study." Faculty of Economics, Thammasat University, July 1974 (Mimeographed)

แนวคิดนี้ไปใช้ในด้านอื่น ๆ อีกเช่น วิทยานิพนธ์ของ ตระกูล ฉัตรตรง⁵ ศึกษาการวางนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมไทยของรัฐบาลไทยในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ 38 ประเภท โดยนำข้อมูลจากการสำรวจสำมะโนอุตสาหกรรมในปี 2514 มาคำนวณค่า DRC โดยปัจจัยการผลิตที่สำคัญตัวหนึ่งในการคำนวณค่า DRC คือ ปัจจัยแรงงาน ซึ่งคำนวณปัจจัยแรงงานในรูปของอัตราค่าจ้างที่แท้จริง (Shadow Wage Rate) โดยเฉพาะอัตราค่าจ้างที่แท้จริงของแรงงานไร้ทักษะ (Unskilled Labor) ซึ่งตระกูลได้คำนวณจากมูลค่าการบริโภคของแรงงานในเมืองรวมกับผลผลิตส่วนเพิ่มของแรงงานในเมืองเฉลี่ยต่อหน่วยของราคาของการลงทุน และหักด้วยมูลค่าการบริโภคของแรงงานในเมืองเฉลี่ยต่อหน่วยของราคาของการลงทุน โดยในการคิดราคาของการลงทุนนี้ได้อัตราคิดลดของสังคมเท่ากับร้อยละ 15 และร้อยละ 20

สำหรับการคำนวณอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงได้ทำตาม Akrasanee (1973) ได้ค่า 25.229 บาท ต่อดอลลาร์สหรัฐฯ สำหรับปี 2514 ผลการศึกษาปรากฏว่าอุตสาหกรรมที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ได้แก่ ชีการ์และบุหรี ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม วิทยุ และส่วนประกอบ ซีเมนต์และผลิตภัณฑ์คอนกรีต แบตเตอรี่ เป็นต้น สำหรับอุตสาหกรรมที่ไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิต ได้แก่ อุตสาหกรรมประกอบรถยนต์โดยสาร แผ่นกระจก ชิ้นส่วนและการประกอบรถจักรยานยนต์ การผลิตลวดและเคเบิล ไม้อัด การผลิตเครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในบ้าน เป็นต้น สรุปได้ว่านโยบายทางด้านอุตสาหกรรมของรัฐบาลให้แรงจูงใจที่สูงมาก แต่ว่ามีได้ตั้งอยู่บนรากฐานของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ นอกจากนี้อุตสาหกรรมหลายชนิดที่ผลิตทดแทนการนำเข้า เขามีต้นทุนการใช้ทรัพยากรในประเทศสูงกว่าอุตสาหกรรมที่มีได้ผลิตทดแทนการนำเข้า และอุตสาหกรรมที่ผลิตส่งออก

⁵Trakul Chatdarong, "Comparative Advantage in the Industrial Sector Thailand : A Domestic Resource Cost Study", (Bangkok : Master Thesis. Thammasat University, 1973)

ต่อมา จีรพรรณ กุลดิลก และคนอื่น ๆ (2524)^๑ ได้ทำการศึกษาเพื่อหาสาเหตุของการเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก โดยใช้ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2518-2521 ในการคำนวณค่า DRC โดยใช้สูตรของ Pearson, Akrasanee and Nelson (1976) และคำนวณต้นทุนทางสังคมของแรงงานไร้ทักษะโดยอาศัยทฤษฎีของ Little and Mirrless (1972) ค่า DRC ที่คำนวณได้เป็นค่า DRC ณ อัตราค่าจ้างในท้องตลาดและ DRC ณ ต้นทุนทางสังคมของแรงงาน (SWR) ที่อัตราคิดลดของสังคม (i) เท่ากับ 10 และ 15 และได้คำนวณอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของปี พ.ศ. 2518 และ 2521 ได้เท่ากับ 20.80 และ 22.57 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ ทั้งนี้โดยอาศัยสูตรของ McCleary (1973)

ผลของการศึกษาดังกล่าว ในปี 2518 และปี 2521 อุตสาหกรรมที่ยังคงสามารถดำรงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิต ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์แร่โลหะ การผลิตรองเท้ายาง การผลิตเครื่องเรือน เครื่องตกแต่งและสิ่งป้อน ยุกวันที่ทำด้วยโลหะหรือหวายเป็นส่วนใหญ่ การทอผ้าด้วยเส้นใยฝ้ายและเส้นใยประดิษฐ์ การผลิตผลิตภัณฑ์ยางอื่น ๆ การผลิตกระป๋องโลหะและภาชนะบรรจุสิ่งของ การผลิตแก้วและผลิตภัณฑ์แก้ว เป็นต้น สำหรับอุตสาหกรรมที่ในปี 2518 ไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิต แต่เปลี่ยนมามีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตในปี 2521 ได้แก่ อุตสาหกรรมปลากระป๋อง การเก็บถนอมและการปรุงแต่ง (แปรรูป) อาหารจำพวกปลา กุ้งและอาหารทะเลอื่น ๆ และผลิตภัณฑ์การผลิตสีทำน้ำมันชักเงา และแล็กเกอร์ เป็นต้น และอุตสาหกรรมที่ในปี 2518 ไม่มีความได้เปรียบโดยในการผลิตอย่างมาก ต่อมาในปี 2521 แม้จะยังคงไม่มีความได้เปรียบโดยในการผลิต แต่มีการพัฒนาให้ DRC ในปี 2521 มีค่าน้อยกว่าเดิมมาก ได้แก่ อุตสาหกรรมยางนอกและยางใน การพิมพ์และการพิมพ์โฆษณาสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่มีใช้หนังสือพิมพ์ การผลิตน้ำแข็ง การผลิตลวดและผลิตภัณฑ์จากลวด เป็นต้น และอุตสาหกรรม

^๑จีรพรรณ กุลดิลก และคนอื่น ๆ, การศึกษาถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกของประเทศไทย. (ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524)

ที่ต้องสูญเสียความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตไปอย่างมากในปี 2521 ได้แก่ อุตสาหกรรมปั่นด้ายและเส้นใยประดิษฐ์ การผลิตเครื่องจักรชนิดอื่น ๆ ยกเว้นเครื่องไฟฟ้า โรงงานทำน้ำตาล โรงหล่อเหล็ก และเหล็กกล้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่า อุตสาหกรรมใดควรจะได้รับ การส่งเสริมจากรัฐบาลก่อนหรือหลัง กล่าวคือ อุตสาหกรรมที่มีต้นทุนต่ำกว่า (DRC มีค่าน้อย) ควรจะได้รับการส่งเสริมก่อนอุตสาหกรรมที่มีต้นทุนสูงกว่า (DRC มีค่ามาก) เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อมูลค่าในการส่งออกของสินค้าบางหมวดเพิ่มสูงขึ้น ค่า DRC มีแนวโน้มที่จะลดลง เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว การผลิตที่เพิ่มสูงขึ้นของอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกจะมีผลทำให้อุตสาหกรรมนั้นเสียต้นทุนต่ำลงเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้น 1 หน่วย

Juanjai Ajanant and Others (1984)⁷ ทำการศึกษาเรื่องการค้าและการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศไทย โดยเน้นถึงบทบาทของภาครัฐบาลที่มีต่อการผลิตและการขยายตัวของภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ใช้ข้อมูลจากตารางปัจจัย-ผลผลิตปี 2518 ในการคำนวณค่า DRC ของภาคอุตสาหกรรมโดยแบ่งอุตสาหกรรมตามตารางปัจจัย-ผลผลิต (180 Sectors) แต่เนื่องจากตัวเลขในตารางดังกล่าวเป็นมูลค่าทั้งหมดของสินค้าหรือปัจจัยต่าง ๆ และแสดงในรูปเงินตราภายในประเทศเท่านั้น จึงแปลงสูตรของ DRC ให้เหมาะที่จะใช้กับตัวเลขจากตารางปัจจัยผลผลิตดังนี้

$$DRC = \frac{V_j + \sum_{i=1}^n A_{ij}}{\frac{E_j}{(1+t_j)e} - \sum_{i=1}^n \frac{B_{ij}}{(1+t_i)e}}$$

⁷Juanjai Ajanant, Supote Chunanuntathum, Sorrayuth Meenaphant, Trade and Industrialization of Thailand (Bangkok : International Development Research Center, March 1984)

- โดยที่ E_j คือ มูลค่าส่งออกทั้งหมดของสินค้า j วัตในรูปเงินบาท
 B_{ij} คือ ต้นทุนในรูปเงินบาทของปัจจัย i ซึ่งสั่งเข้าจากต่างประเทศ
 ในการผลิตสินค้า j เพื่อส่งออกเป็นมูลค่า E_j บาท
 t_i, t_j คือภาษีศุลกากรที่เก็บจากสินค้า i และ j ตามลำดับ
 e คือ อัตราแลกเปลี่ยนทางการ (official exchange rate)
 V_j คือ ต้นทุนของปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการผลิตสินค้า j เพื่อส่งออก
 มูลค่า E_j บาท
 A_{ij} คือ ต้นทุนของปัจจัยชั้นกลางที่ใช้ในการผลิตสินค้า j เพื่อ
 ส่งออก E_j บาท

Juanjai Ajanant and Others ได้ชี้ว่าสูตรนี้เป็นสูตรที่พร้อมจะใช้กับ
 ตารางปัจจัยผลผลิตสำหรับกรณีสินค้าออก ในกรณีสินค้าเข้าต้องมีการปรับเล็กน้อยคือ E_j ใน
 สูตรจะแทนค่าด้วยมูลค่าของสินค้า j ที่ผลิตภายในประเทศหรือเท่ากับอุปสงค์ทั้งหมดหักด้วยมูลค่า
 ค่าสั่งเข้า

การคำนวณอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของปี 2518 ได้เท่ากับ 21.7709 บาท
 ต่อดอลลาร์ เมื่อนำค่านี้ไปเปรียบกับค่า DRC ของอุตสาหกรรมจำนวน 77 อุตสาหกรรม
 (ภาคเกษตร (I/O 1-25), ภาคเหมืองแร่ (I/O 30-41), ภาคอุตสาหกรรมการผลิต (I/O
 42-134)

ผลการคำนวณพบว่า อุตสาหกรรมที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิต
 หรือมีประสิทธิภาพในการผลิตมี 39 อุตสาหกรรม ในขณะที่อีก 39 อุตสาหกรรมไม่มีความได้
 เปรียบโดยเปรียบเทียบหรือกล่าวได้ว่าไม่มีประสิทธิภาพในการผลิต ถ้าพิจารณาโดยละเอียดจะ
 พบว่า ในจำนวนอุตสาหกรรม (39 อุตสาหกรรม) มีการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพมีอยู่ 16
 อุตสาหกรรม ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมส่งออก เช่น ผลิตภัณฑ์ไม้และไม้กอก ยางแผ่นและยางก้อน
 ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ จากน้ำมันปิโตรเลียม เครื่องประดับเพชรพลอย ซีเมนต์ ผลไม้และอาหาร
 กระป๋องและโรงเลื่อย เป็นต้น สำหรับอุตสาหกรรมที่เหลืออีก 23 เป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตทด
 แทนการนำเข้าและเป็นอุตสาหกรรมที่มีการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เรซินสังเคราะห์

และพลาสติก สีทา น้ำมันชักเงา และแล็กเกอร์ ผลิตภัณฑ์โลหะ (ยกเว้นเหล็ก) เปียร์เหล็ก และเหล็กกล้า ไม้ขีดไฟ จักรยานยนต์ และจักรยานสองล้อ ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช และอาหารสัตว์ เป็นต้น สำหรับอุตสาหกรรมที่ผลิตอย่างไม่มีประสิทธิภาพ 38 อุตสาหกรรมทั้งหมดเป็นอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า เช่น อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง กาแฟและชา ขนม ขนมปัง ยางนอกและยางใน นาฬิกาข้อมือและนาฬิกาปลุก เครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับการถ่ายภาพและสายตา เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำอัดลม และผลิตภัณฑ์ยางอื่น ๆ เป็นต้น ผลของการศึกษานี้จึงกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมส่งออกมีประสิทธิภาพในการผลิตมากกว่าอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า

สำหรับการใช้ DRC เพื่อวิเคราะห์อุตสาหกรรมเฉพาะรายก็มีการศึกษา โดยสูตรที่ใช้คำนวณมาจาก Pearson, Akrasanee and Nelson (1976) งานดังกล่าวได้แก่ Supachat Sukharamana (1979)^๘ ได้ศึกษาอุตสาหกรรมการผลิตถั่วเหลือง ถั่วลิสง และน้ำมันพืช โดยใช้ข้อมูลในปี 2520/21 ได้คำนวณอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงสำหรับปี 2520 เท่ากับ 21.634 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ ผลการศึกษพบว่า ประเทศไทยควรผลิตถั่วเหลืองเพื่อการส่งออก มิใช่ใช้เป็นวัตถุดิบในการทำน้ำมันพืช อุตสาหกรรมน้ำมันพืชที่ใช้ถั่วเหลืองไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ และไม่มีประสิทธิภาพในการผลิต แต่ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตถั่วลิสงเป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมน้ำมันพืช

Sornman^๙ (1981) ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของอุตสาหกรรมสิ่งทอ โดยใช้ข้อมูลปี 2521 ในการคำนวณค่า DRC เมื่อเทียบค่าอัตราแลกเปลี่ยนแท้จริง

^๘Sukharamana Supachat, "Soybean and Peanut Production and the Vegetables Oil Industry in Thailand : A Domestic Resource Cost Study." M.A. Thesis, Faculty of Economics, Thammasat University, 1979.

^๙Sornman Pornsawan, "Comparative Advantage of Textile Industry in Thailand," Master's Thesis, Faculty of Economics, Thammasat University, 1987

ของปี 2521 ซึ่งมีค่า 240 บาท ได้พบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตอุตสาหกรรมสิ่งทอเกือบทุกประเภท ยกเว้นเส้นใยประดิษฐ์ ผลการศึกษาแตกต่างจากของ Chatdarong (1975)¹⁰ เพราะ Chatdarong พบว่าอุตสาหกรรมผ้าและผ้าฝ้ายไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิต แต่ Sornman ซึ่งใช้ข้อมูลปีหลังจาก Chatdarong พบว่ามีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ จึงพอจะสรุปได้ว่า อุตสาหกรรมทั้งสองได้มีการปรับปรุงการผลิตจนมีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในที่สุด

นอกจากนี้ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรม (IFCT, 1980; 1980; 1982) ได้ศึกษาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ซีเมนต์ เครื่องไฟฟ้า แปรรูปไม้ เหล็กและเหล็กกล้า และอุตสาหกรรมปิโตรเคมี พลาสติก การคำนวณค่า DRC ได้นำค่าเสื่อมราคาของปัจจัยที่สามารถค้าระหว่างประเทศกับจำนวนรายได้ที่จ่ายให้ชาวต่างประเทศมาคิดด้วย ซึ่งผลงานก่อน ๆ มิได้นำมาพิจารณา ผลการศึกษพบว่า ผลิตภัณฑ์สิ่งทอส่วนใหญ่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ยกเว้นใยประดิษฐ์ ด้ายประดิษฐ์ และผ้าทอด้วยมือ ซึ่งขัดแย้งกับงานของ Sornman บ้าง ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะอัตราแลกเปลี่ยนแท้จริงของงานทั้งสองแตกต่างกันพอสมควร ในขณะที่ค่า DRC ของทั้งสองใกล้เคียงกัน สำหรับอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ พบว่ามีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอย่างมาก ทั้งนี้เพราะราคาปูนซีเมนต์ที่ขายภายในประเทศในปีที่ทำการศึกษานี้ต่ำกว่าราคาในตลาดโลกถึงร้อยละ 30 สำหรับอุตสาหกรรมเครื่องไฟฟ้าส่วนใหญ่ อุตสาหกรรมการแปรรูปไม้ อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า พบว่าไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ส่วนอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้ามีการผลิตในลักษณะยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากการผลิตเต็มที่ สินค้ายังมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานสากล การคำนวณค่า DRC จึงมิใช่เครื่องชี้ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิต ส่วนดอกไม้พลาสติก และเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร เป็นอุตสาหกรรมที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิต

¹⁰Trakul Chatdarong, อ้างแล้ว. หน้า 23.

วิวัฒน์ เมฆอรุณ¹¹ (1981) นำเอา DRC คำนวณหาความได้เปรียบในเชิงเปรียบเทียบของการใช้ก๊าซธรรมชาติในอุตสาหกรรมปุ๋ยเคมี ที่คาดว่าจะมีขึ้นในปี 2528 ผลการศึกษาพบว่า โครงการอุตสาหกรรมผลิตปุ๋ยเคมีนี้ได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิต

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบว่าการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอประเภทใดบ้างที่มีประสิทธิภาพ
2. ประสิทธิภาพในการผลิตที่ได้จากการหาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ จะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาถึงความเหมาะสมของนโยบายในการสนับสนุนของรัฐบาล เพื่อให้การสนับสนุนนั้นถูกทิศทางอย่างเหมาะสมต่อไป
3. นำไปประกอบการนิยามกำหนดมาตรการในการคุ้มครอง และส่งเสริมที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอประเภทต่าง ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹¹วิวัฒน์ เมฆอรุณ, "การใช้ก๊าซธรรมชาติในอุตสาหกรรมปุ๋ยเคมี" (กรุงเทพฯ : วิทยานรินทร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522)